Skolinspektionen

Beslut

2011-06-28

Dnr 43-2010:5018

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Bredsands skola och Svartviks skola i Sundsvalls kommun

Skolinspektionen

Beslut

2011-06-28

Dnr 43–2010:5018

Bredsands skola och Svartviks skola

birgitta.soderqvist@skola.sundsvall.se

Tillsyn i Bredsands skola och Svartviks skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som skolorna och Sundsvalls kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen intryck vid besöken är att Bredsands skola och Svartviks skola är två skolor där elever och lärare generellt trivs och där man månar om varandra, även om skolorna har olika utmaningar och möjligheter. Eleverna vid skolorna beskriver undervisningen som stimulerande och Bredsands skola har på ett särskilt positivt sätt tagit tillvara elevernas varierande bakgrunder och erfarenheter som en tillgång.

Bredsands skola och Svartviks skola saknar dock rutiner för att sammanställa resultaten i samtliga ämnen. Skolorna kan därför inte använda resultaten fullt ut som en del i sitt kvalitetsarbete. Vid skolorna dokumenteras och utvärderas resultaten samlat endast i svenska, matematik och engelska. Vid Bredsands skola nådde läsåret 2009/10 endast 67 procent av eleverna i årskurs 5 de nationella målen i engelska. Vid Svartviks skola nådde fler elever målen, men måluppfyllelsen i matematik var endast 80 procent.

Skolorna behöver införa tydligare rutiner kring dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, samt kring elever i behov av särskilt stöd bland annat för att utredningar ska göras på ett korrekt sätt.

Skolorna lämnar inte någon skriftlig information till elever och vårdnadshavare om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen, vilket måste åtgärdas. Elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning kan också förbättras vid Svartviks skola.

Trots att skolorna har pågående arbete för att förebygga och förhindra kränkande så måste framförallt Bredsands skola utveckla detta, syftande till att samtliga elever ska uppleva sig trygga i skolan. Båda skolorna måste också utveckla sina planer mot kränkande behandling så att de blir ett tydligt stöd i arbetet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Bredsands skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever inom grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Kursplaner).
- Rektorn ser inte till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag; 2 Mål och riktlinjer; 2.8 Rektors ansvar)
- Rektorn säkerställer inte att lärarna regelbundet dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Lärarna ger inte eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller författningarnas krav. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp, utvärderas och dokumenteras på skolnivå i samtliga ämnen. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att lärarna anpassar sin undervisning efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att insatserna för särskilt stöd utvärderas på grupp- och skolnivå. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 6-8 §§ skollagen, 2 § Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling).

- Rektorn säkerställer inte att elevers behov av särskilt stöd utreds eller att skolans åtgärdsprogram uppfyller författningarnas krav. Rektorn ser heller inte till att studiehandledning på modersmålet ges till de elever som har behov av det. (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1–2, 4-5 §§, grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Svartviks skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever inom grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen. (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Kursplaner).
- Rektorn ser inte till att verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande, samt att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag; 2 Mål och riktlinjer; 2.8 Rektors ansvar)
- Rektorn säkerställer inte att lärarna regelbundet dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Lärarna ger inte eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller författningarnas krav. (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp, utvärderas och dokumenteras på skolnivå i samtliga ämnen. (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 rektors ansvar).
- Rektorn och lärarna tar inte ansvar fullt ut för att öka och tydliggöra elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad. (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.)
- Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling).
- Rektorn säkerställer inte att elevers behov av särskilt stöd utreds. (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1, 4-5 §§, grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-3

Rektorn och Sundsvalls kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Sundsvalls kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Sundsvalls kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer dock att ske efter de skolförfattningar som börjar gälla den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

Skolinspektionen begär in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse i årskurs 5.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Eva Ahlman och Sara Lyrenäs samt undervisningsrådet Eva Edlund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Ulf Pantzare

Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna**

Bilaga 2 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för Bredsands skola**

Bilaga 3 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för Svartviks skola**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sundsvalls kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Bredsands skola den 24 och 25 maj, samt Svartviks skola den 25 och 26 maj.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Bredsands skola och Svartviks skola

Tabell 1.: Antal elever

Bredsands skola	**Antal elever**
Förskoleklass	30
Grundskola	122

Källa: Skolans rektor, Birgitta Söderqvist

Tabell 2.: Antal elever

Svartviks skola	**Antal elever**
Förskoleklass	18
Grundskola	68

Källa: Skolans rektor, Birgitta Söderqvist

Bredsands skola ligger ca 7 km från Sundsvalls centrum i det södra skolområdet. I skolan finns 153 elever indelade i förskoleklass, samt åldershomogena klasser i grundskolans årskurser 1–5. Vid skolan finns en rektor med ansvar för Bredsands skola och Svartviks skola med tillhörande fritidshem. Lärarna är organiserade i två arbetslag förskoleklass, samt grundskolans årskurser 1–2, respektive förskoleklass, samt grundskolans årskurser 3–5.

Även Svartviks skola ligger i det södra skolområdet, ca 14 km från Sundsvalls centrum. I skolan finns 86 elever indelade i förskoleklass, åldershomogena klasser i grundskolans årskurser 1–2, samt åldersblandade klasser i grundskolans årskurser 3–4 och 4–5. Lärarna är organiserade i ett arbetslag.

Skolorna samarbetar kring ett flertal frågor, såsom kompetensutveckling och administrativa frågor. De flesta av eleverna från skolorna går vidare till fortsatta studier vid Nivrenaskolan.

Tillsynsprotokoll för Bredsands skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning (och betyg)**
- [ ] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever inom grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Kursplaner

Motivering:

Av skolans kvalitetsredovisning framgår hur stor del av eleverna i årskurs 3 läsåret 09/10 som nått målen i ämnena svenska 88 procent och matematik 71 procent.

Vidare framgår av skolans kvalitetsredovisning hur stor del av eleverna i årskurs 5 läsåret 09/10 som nått målen i ämnena svenska och matematik 73 procent, samt engelska 67 procent. För övriga ämnen i årskurs 5 har skolan till Skolinspektionen separat redovisat måluppfyllelsen på individnivå för de flesta elever i samtliga ämnen utom teknik, dock samhällsorienterande och naturorienterande ämnen gemensamt.

Dessa uppgifter är inte sammanställda, men indikerar att skolan även har svag måluppfyllelse i ett flertal av dessa ämnen. Uppgifterna för ämnena svenska, matematik och engelska överensstämmer dock inte med de uppgifter som skolan redovisar i sin kvalitetsredovisning för aktuellt år, vilket indikerar att skolan behöver se över sina sammanställningar.

Av officiell statistik framgår att vid nationella ämnesprov i årskurs 5 läsåret 09/10 uppnådde 60-87 procent av eleverna kravnivån i svenska i de olika delproven. Motsvarande andel i matematik var 73-87 procent och i engelska 73-80 procent.

Sammantaget visar detta att det finns ett påtagligt utrymme för resultatförbättringar vid skolan. Skolan behöver för att åstadkomma detta förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete genom att bland annat analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena.

Kunskapsresultaten har dock inte kunnat bedömas i helhet på grund av att skolan saknar en komplett sammanställning av kunskapsresultaten för årskurs 5. Se vidare under bedömningsområdet Rektors ansvar för utvärdering och uppföljning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag; 2 Mål och riktlinjer; 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid intervjuer med rektorn och lärarna vid skolan samt dokumentstudier och observationer i verksamheten framkommer att rektorn inte säkerställer att pedagogerna i förskoleklassen fullt ut arbetar utifrån de nationella målen. Uppgifter framkommer att verksamheten i samband med en omflyttning i skolan det senaste året blivit mer skollik. Det finns uppsatta mål för förskoleklassen som pedagogerna bedömer enskilda barn i förhållande till. Rektorn dokumenterar också dessa resultat på skolnivå. Det material som finns i klassrummet och som barnen visar fram ger bilden av skolverksamhet. Exempel på barns pärmar som Skolinspektionen tar del av innehåller omfattande stencilmaterial med exempelvis matematikuppgifter. Rektorn håller också med om att miljön inte är anpassad till förskoleklassens behov.

Förskoleklassen och grundskolan ryms inom samma läroplan och har många gemensamma visioner. Men på en punkt skiljer de sig väsentligt åt. I Lpo 94 anges både mål att sträva mot och mål att uppnå, men för förskoleklassen existerar inga uppnåendemål. Verksamheten i förskoleklassen ska enbart präglas av en strävan mot vissa uttalade mål. Som till exempel att eleven utvecklar nyfikenhet och lust att lära, samt utvecklar sitt eget sätt att lära. Den syn på kunskap och lärande som ligger till grund för förskoleklassen har sin grund i förskolepedagogiken. Barnen i förskoleklassen inhämtar kunskaper och lär sig med hjälp av förskolans viktigaste pedagogiska redskap; lek, skapande och barnets eget utforskande, men man ställer inga formella krav på att de ska ha nått en viss nivå.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att lärarna regelbundet dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Lärarna måste också ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i samtliga ämnen eleven får undervisning i.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid intervju med lärarna vid Bredsands skola så uppger dessa att den löpande dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling sker i varierande omfattning. Främst utvärderas och dokumenteras kunskaperna i svenska, matematik och engelska, men även i idrott och hälsa, samt slöjd. Mest utvecklad är dokumentationen inför

utvecklingssamtal och hos de yngsta eleverna. Vad gäller dokumentation i ämnen som exempelvis musik och teknik, samt inom de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena är den svagare.

Rektorn och personalen uppger att individuella utvecklingsplaner (IUP) upprättas för samtliga elever, samt att utvecklingssamtal genomförs varje termin med samtliga elever och föräldrar.

Av uppgifter från skolan framgår dock att skriftliga omdömen endast ges i svenska, matematik, textilslöjd, samt idrott och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver se över skolans arbetssätt kring löpande dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och skolans IUP med skriftliga omdömen så att de uppfyller författningarnas krav.

För vidare arbete se Skolverkets allmänna råd för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp, utvärderas och dokumenteras på skolnivå i samtliga ämnen. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för att och insatserna för särskilt stöd utvärderas på grupp- och skolnivå. Detta som ett led i skolans systematiska kvalitetsarbete syftande till att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer och skolans sammanställningar framgår att skolan inte följer upp, utvärderar och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen enligt vad som beskrivits tidigare under avsnittet *Kunskaper*.

Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer också att skolan följer upp särskilt stöd på individnivå vid uppföljning av elevernas åtgärdsprogram, men att det saknas en samlad utvärdering på grupp- och skolnivå av skolans stödinsatser.

Sammantaget gör detta att rektorn får ett begränsat underlag för att vidta åtgärder för att i högre grad nå de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna i större utsträckning behöver anpassa sin undervisning efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Rektorn och lärarna uppger vid intervju att skolan i sin ambition att matcha elevernas kunskaper till olika pedagogers kompetenser ofta delar in eleverna i olika grupper, framförallt i ämnet matematik. Där har grupperingar främst i de högre årskurserna blivit mer eller mindre permanenta och elever har flyttats mellan grupperna i liten omfattning. Detta innebär att nivågruppering görs av eleverna, vilket inte är i enlighet med lagstiftarens intentioner. Nivågruppering av eleverna kan också leda till att förväntningarna på eleverna sjunker.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att utveckla skolans målinriktade arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och dokumentera detta i en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ skollagen, 2 § Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan, dessa kan slås samman till en gemensam plan, vilket är gjort vid Bredsands skola.

Skolans plan innehåller ett antal brister såsom att det inte framgår tydligt vilka åtgärder skolan identifierat som viktiga att påbörja eller genomföra under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling, samt en redogörelse för hur de planerade åtgärderna föregående år har genomförts. Rutiner för hur uppföljning ska göras av att kränkning har upphört saknas också.

Vid intervju med personal och elever vid skolan framkommer att skolan bedriver ett kontinuerligt arbete för att åstadkomma trygghet och studiero. Detta arbete innehåller bland annat samtal i klasserna kring förhållningssätt och kamratskap i samband med

att något särskilt inträffat. I vissa klasser genomförs kontinuerliga samtal kring värdegrundsfrågor, samt gemensamma elevaktiviteter som fadderverksamhet och skol-IF. Skolan arbetar också långsiktigt med att ta tillvara elevernas varierande bakgrunder och erfarenheter.

Samtidigt berättar elever på skolan att det förekommer att elever kränker varandra. I den enkät Skolinspektionen genomfört inför besöket så anger också 10 procent av de svarande eleverna att påståendet att ”Jag känner mig trygg i min skola” stämmer ganska dåligt eller inte alls. 7 procent av eleverna svarar också att påståendet ”I min skola kan eleverna vara elaka mot varandra utan att de vuxna reagerar” stämmer helt och hållet eller ganska bra. Tecken på att samtliga elever vid skolan inte känner sig trygga i skolan har även framkommit i skolans egen trivselenkät.

Skolinspektionen bedömer utifrån detta att skolan ytterligare måste utveckla det målinriktade arbetet för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över så att om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilt stöd så ser rektor till att detta utreds. Vidare behöver skolans åtgärdsprogram förbättras. Rektorn måste även säkerställa att studiehandledning på modersmålet ges till de elever som har behov av det.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1–2, 4-5 §§, grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuer med Bredsands skolas rektor, elevhälsoteam och lärare framgår att skolans arbetsgång kring identifiering och fastställande av eventuellt särskilt stöd inte tydligt pekar ut att det är rektor som tar nödvändiga beslut om att initiera utredning och vid behov se till att åtgärdsprogram utarbetas. I dag kan ansvariga pedagoger själva upprätta åtgärdsprogram utan att rektorn informeras. Samtidigt upprättas aldrig åtgärdsprogram i exempelvis hem- och konsumentkunskap, slöjd, musik och teknik trots att alla elever inte når målen i dessa ämnen.

Enligt grundskoleförordningen är det rektorn som ska se till att åtgärdsprogram upprättas om det efter en rektorsinitierad utredning framkommer att en elev har behov

av särskilt stöd. Rektors ansvar för att se till att eventuella stödbehov verkligen utreds och att åtgärdsprogram vid behov utarbetas måste alltså förtydligas.

Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att när den nya skollagen (2010:800) börjar tillämpas vid halvårsskiftet 2011 får rektorn rätt att uppdra åt en anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som handlar om särskilt stöd, om inte annat anges.

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av är av varierande kvalitet. I vissa program är det tydligt vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I andra är detta inte tydligt och i vissa fall beskrivs insatser felaktigt. Som målsättningen kan exempelvis anges att en elev ska öka sin arbetskapacitet medan insats för att öka kunskapen kring matematiska begrepp kan svenska som andraspråk anges. I flera fall saknas specifik angivelse om när åtgärdsprogrammet ska följas upp och i ett par fall framgår det inte tydligt vilka behoven är.

För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Elever med annat modersmål ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. I intervjuer framkommer att studiehandledning på modersmål inte ges till någon elev vid skolan trots att skolan har många elever med annat modersmål än svenska. Uppfattningen bland skolans personal som Skolinspektionen talat med är att det finns elever som har behov av studiehandledning på sitt modersmål.

Tillsynsprotokoll för Svartviks skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning (och betyg)**
- [ ] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever inom grundskolan ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.2 Kunskaper, Kursplaner

Motivering:

Av skolan kvalitetsredovisning framgår att 95 procent av eleverna i årskurs 3 läsåret 09/10 nått målen i ämnena svenska och matematik.

Vidare framgår av kvalitetsredovisningen hur stor del av eleverna i årskurs 5 läsåret 09/10 som nått målen i ämnena svenska 100 procent, matematik 80 procent och engelska 90 procent. Skolan har separat redovisat måluppfyllelsen på individnivå för samtliga elever i samtliga ämnen i årskurs 5 till Skolinspektionen, dock samhällsorienterande och naturorienterande ämnen gemensamt. Dessa uppgifter är inte sammanställda, men pekar ändå på att skolan har en hög måluppfyllelse i de flesta av dessa ämnen. Uppgifterna för ämnena svenska, matematik och engelska överensstämmer dock inte med de uppgifter som skolan redovisar i sin kvalitetsredovisning för aktuellt år, vilket indikerar att skolan behöver se över sina sammanställningar.

Av officiell statistik framgår att vid nationella ämnesprov i årskurs 5 läsåret 09/10 uppnådde 70-100 procent av eleverna kravnivån i svenska i de olika delproven. Motsvarande andel i matematik var 70-90 procent och i engelska 70 procent.

Sammantaget visar detta att det finns utrymme för resultatförbättringar vid skolan. Skolan behöver för att åstadkomma detta förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete genom att bland annat analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena.

Kunskapsresultaten har dock inte kunnat bedömas i helhet på grund av att skolan saknar en fullständig sammanställning av kunskapsresultaten för årskurs 5. Se vidare under bedömningsområdet Rektors ansvar för utvärdering och uppföljning.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till verksamheten i skolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande, samt att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Skolans värdegrund och uppdrag; 2 Mål och riktlinjer; 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Rektorn och lärarna uppger vid intervju att rektors pedagogiska ledarskap över lärarna vid Svartviks skola skulle kunna vara mer omfattande. På grund av rektorns övriga uppdrag så hinner hon endast arbeta på skolan cirka en dag i veckan. Lärarna uppger att resultatet då blir att gemensamt utvecklingsarbete utifrån Svartviks skolas behov och förutsättningar inte kan bedrivas med kontinuitet och att de därför snarare väljer att arbeta med frågor som de själva prioriterar utifrån vardagliga behov. Rektorn bekräftar också vid intervju att tydligare pedagogisk ledning över personalen skulle kunna leda till ett tydligare fokus på elevernas utveckling och lärande i förhållande till de nationella målen.

Vid intervjuer med rektorn och lärarna vid skolan, samt dokumentstudier och observationer i verksamheten framkommer att rektorn inte säkerställer att pedagogerna i förskoleklassen fullt ut arbetar utifrån de nationella målen. Det finns uppsatta mål för förskoleklassen som pedagogerna bedömer enskilda barn i förhållande till. Rektorn dokumenterar också dessa resultat på skolnivå.

Förskoleklassen och grundskolan ryms inom samma läroplan och har många gemensamma visioner. Men på en punkt skiljer de sig väsentligt åt. I Lpo 94 anges både mål att sträva mot och mål att uppnå, men för förskoleklassen existerar inga uppnåendemål. Verksamheten i förskoleklassen ska enbart präglas av en strävan mot vissa uttalade mål. Som till exempel att eleven utvecklar nyfikenhet och lust att lära, samt utvecklar sitt eget sätt att lära. Den syn på kunskap och lärande som ligger till grund för förskoleklassen har sin grund i förskolepedagogiken. Barnen i förskoleklassen inhämtar kunskaper och lär sig med hjälp av förskolans viktigaste pedagogiska redskap; lek, skapande och barnets eget utforskande, men man ställer inga formella krav på att de ska ha nått en viss nivå.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att lärarna regelbundet dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Lärarna måste också ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen i samtliga ämnen eleven får undervisning i.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid intervju med lärarna och rektorn vid Svartviks skola så uppger dessa att den löpande dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling sker i varierande omfattning. Främst utvärderas och dokumenteras kunskaperna hos de äldre eleverna exempelvis i form av diagnoser och provresultat, medan hos de yngre eleverna främst sker främst i form av att alster sparas löpande i elevernas pärmar.

Rektorn och personalen uppger att individuella utvecklingsplaner (IUP) upprättas för samtliga elever, samt att utvecklingssamtal genomförs varje termin med samtliga elever och föräldrar.

Av uppgifter från skolan framgår dock att skriftliga omdömen endast ges i svenska, matematik, textilslöjd, samt idrott och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver se över skolans arbetssätt kring löpande dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och skolans IUP med skriftliga omdömen så att de uppfyller författningarnas krav.

För vidare arbete se Skolverkets allmänna råd för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett ännu tydligare ansvar för att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp, utvärderas och dokumenteras på skolnivå i samtliga ämnen. Detta som ett led i skolans systematiska kvalitetsarbete syftande till att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer och skolans sammanställningar framgår att skolan inte följer upp, utvärderar och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen enligt vad som beskrivits tidigare under avsnittet *Kunskaper*.

Detta gör att rektorn får ett begränsat underlag för att vidta åtgärder för att i högre grad nå de nationella målen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna mer aktivt behöver arbeta för att öka och tydliggöra elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Motivering:

Vid intervju med elever och lärare framkommer att elevernas inflytande varierar på skolan bland annat beroende på vilken lärare de har. Överlag beskriver eleverna att de har mindre inflytande över undervisning som inte bedrivs av klasslärarna. Lärarna beskriver att elevinflytande främst bedrivs på individnivå i förhållande till lärandet och mindre kring det samlade demokratiska inflytandet.

I intervjuer och samtal med eleverna på skolan framkommer också att dessa upplever att frågor kring skolans regler för rastverksamheten inte har tagits fram tillsammans med eleverna och att de efterlyser förklaringar till varför vissa begränsningar finns, exempelvis kring vart eleverna får befinna sig eller vilka aktiviteter de får ägna sig åt. Rektorn vid skolan menar att detta har diskuterats och förklarats för eleverna, vilket dock inte har blivit tillräckligt förankrat hos eleverna enligt Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver se till att eleverna stimuleras att engagera sig i utbildningen. Genom att uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att skolans målinriktade arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ skollagen, 2 § Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan, dessa kan slås samman till en gemensam plan, vilket är gjort vid Svartviks skola.

Av skolans plan och i intervju med rektorn framgår att planen inte upprättats tillsammans med eleverna inför detta läsår. Planen innehåller utöver detta ett antal brister såsom att det inte framgår vilka åtgärder som Svartviks skola identifierat som viktiga att påbörja eller genomföra under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det saknas också en redogörelse för hur de planerade åtgärderna föregående år har genomförts, rutiner för hur uppföljning av att kränkning har upphört ska göras, samt hänvisning till aktuell lagstiftning.

Skolinspektionen bedömer utifrån detta att skolan måste utveckla sin plan mot kränkande behandling så att den uppfyller författningarnas krav.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd behöver ses över så att om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilt stöd så ser rektor till att detta utreds.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1, 4-5 §§, grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuer med Svartviks skolas rektor och lärare framgår att skolans arbetsgång kring identifiering och fastställande av eventuellt särskilt stöd inte tydligt pekar ut att det är rektor som tar nödvändiga beslut om att initiera utredning och vid behov ser till att åtgärdsprogram utarbetas. Intervjuade lärare menar att de i dag själva med stöd av kollegor tar ansvar för och genomför utredningar inför ett eventuellt upprättande av åtgärdsprogram utan rektors vetskap.

Enligt grundskoleförordningen är det rektorn som ska se till att åtgärdsprogram upprättas om det efter en rektorsinitierad utredning framkommer att en elev har behov av särskilt stöd. Rektors ansvar för att se till att eventuella stödbehov verkligen utreds och att åtgärdsprogram vid behov utarbetas måste alltså förtydligas.

Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att när den nya skollagen (2010:800) börjar tillämpas vid halvårsskiftet 2011 får rektorn rätt att uppdra åt en anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som handlar om särskilt stöd, om inte annat anges.

För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).